

KURJER WILEŃSKI

Rok V.

NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY.

Nr. 110 (1157)

Otrzymany został **DUŻY WYBÓR**
włosennych materiałów włókienniczych
na damskie letnie suknie oraz materiały bielizniane, pościelowe i t. p.
w firmie O. KAUCZ, ZAMKOWA 8 1508

Kto jest nacjonalistą?

W niedzielnym numerze „Słowa” został umieszczony artykuł którego zasadniczym zadaniem jest „poprawienie reputacji” wyrazu „krajowosć”. Artykuł zawiera kilka całkiem słusznych uwag. Tak, np., wiele racji mają rozważania historycznicze na temat tego, iż o wielkości dziejowej każdego kraju decyduje stopień jego udziału w twórczości ogólnoludzkiej, jego wpływ na historię świata. Ma też rację autor gdy pisze, że Wilno obecnie jest miastem zamierzającym, miastem likwidującym się jako centrum gospodarcze, kulturalne i polityczne. Słusznym niewątpliwie jest także pogląd, że ideologia krajowej nie można utożsamiać ani z radykalizmem społecznym, ani z demokracją polityczną.

Obok tego jest jednak szereg zdań absolutnie nieuzasadnionych oraz szereg nieudanych wysiłków na stworzenie błyskotliwego paradosu. Cały artykuł sprawia wrażenie pisanego w jakimś chorobliwym podnieceniu, kiedy autor w żaden sposób nie może skupić myśli. Pomiedzy innymi spotykamy się tam z twierdzeniem, iż niejęzyczni podpisani są najbardziej skrajnymi, skrajniejszą i od najskańszych nacjonalistami w Wilnie, a to dlatego, że domagają się, aby państwo polskie zaspokoiło szereg narodowo-kulturalnych aspiracji ludności białoruskiej i litewskiej.

Ze względu na ogólny charakter artykułu nie podjęlibyśmy w tej sprawie dyskusji, gdybyśmy nie znali i nie cenili p. Stanisława Mackiewicza, jako człowieka tworzącego niewątpliwie oryginalny prąd ideologiczny w życiu naszego kraju.

Czym jest nacjonalizm? Jako zjawisko masowe nacjonalizm jest ruchem, w którym elementy miłości własnego narodu znacznie mniejszą odegrywać rolę, niż elementy nienawiści do wszystkiego co jest nacechowane piętnem innych narodów sąsiednich. Nacjonalizm — to nauczyciele, wlewający truciznę nienawiści rasowej i narodowościowej do duszy młodzieży; to urzędnicy, szyszanujący interesy państwa z powodu ich przynależności narodowej; to sfanatyzowani księża, którzy zamiast łagodzić antagonizmy, zamiast szyszkować grunt dla pojednania Kościołów, stają się u nas najsilniejszymi nienawistnikami.

Pod kątem widzenia socjalizmu nacjonalizm jest odbiciem psychiki drobnoburżuazyjnej psychiki tchórzliwej, niechętniej dla każdej śmielszej myśli, każdej donioślejszej przemiany w układzie życia społecznego i politycznego, psychiki białej kawy z kuszkiem oraz wygodnej kanapy dla drzemki poobiedniej! Wszelki rozmach w pracy politycznej, wszelkie tendencje do donioślejszej twórczości dziejowej, wszystko, co zawiera w sobie elementy ryzyka i elementy większego wysiłku, wzbudza odrazę nacjonalisty. Dlatego też nacjonalizm jest ahistoryczny, bo jest obcy temu, co bywa największe w tradycji każdego kraju. Jako ideologia nacjonalizm jest nieskończenie niższy od komunizmu, stawiającego sobie wielkie światoburcze zadania, i nieskończenie niższy od wszelkich koncepcji imperialistycznych.

Elementy zoologicznej nienawiści tkwiące w nacjonalizmie stanowią w dużym stopniu produkt ciężkich warunków upodlenia i niewoli. Człowiek, którego biją, prześladowają i znieważają, gdy dostaje w swoje ręce władzę, staje się bezlitośny dla innych. W okresie wielkiego upodlenia mas robotniczych najbardziej twardym, najwięcej wyzyskującym był ten przedsiębiorca, który sam wychodził ze środowiska robotniczego. Dziecko — kaleka, wyrastające potem na człowieka zdolnego do największych okrucieństw. Nacjonalizm polski jest produktem stuletniego ucisku narodowego. Dziś — wyzwoleni Polacy produkują inne nacjonalizmy. Nacjonalizm białoruski, któ-

ry zaczyna przybierać coraz bardziej okrutne formy, wyrasta na naszych oczach. Wytworzyli go: polski urzędnik, polski ksiądz i polski dziennikarz. Szanowny redaktor „Słowa” jest jednym z ojców chrzestnych tego nacjonalizmu.

Nacjonalizm jest reakcją na tendencje asymilacyjne, reakcją na kryzwę. Z nacjonalizmem jest jeden jedyny sposób walki — przeciwstawienie się tendencjom odradzającym się ruchom narodowym do realizowania swoich ideałów kulturalnych. Ludność białoruska płaci podatki, ludność białoruska daje rekruta do wojska. Wzmacniając to, gdy zechce, musi mieć prawo do własnej szkoły oraz prawo do używania własnego języka w urzędach, a nawet prawo do autonomicznego urządzania życia na własnych terenach. Jest to metoda walki z nacjonalizmem, stosowana przez komunizm rosyjski, i metoda jedynie skuteczna. Wychowując indyferentyzm narodowy polski, będziemy jednocześnie wychowywali indyferentyzm narodowy białoruski, litewski, ukraiński. Trzeba usunąć z porządku dziennego kwestię takiej lub innej przynależności narodowej, używania takiego lub innego z języków krajowych, a na pierwszy plan wysunąć wychowywanie pewnych sentymentów historycznych i pewnego poczucia państwowego.

Przypuszczamy, że w samem ujęciu nacjonalizmu pomiędzy nami a p. Mackiewiczem nie ma zasadniczych różnic. Tymczasem metoda walki stosowana przez p. Mackiewicza jest całkiem odrębna. Chce on walczyć z nacjonalizmem litewskim i białoruskim przez kultywowanie nacjonalizmu polskiego, chce leczyć historię przez wstawianie mu szpilek w najboleśniejsze miejsca. To też „Słowo” bardzo często nosi charakter pisma wyrażnie nacjonalistycznego, ubiega się o popularność w środowiskach najbardziej nacjonalistycznie usposobionych. P. Mackiewicz antynacjonalista, p. Mackiewicz człowiek o szczerzych sentymentach krajowych rok temu, organizując wybory do Rady Miejskiej, ubiega się o poklask kucharek, przekupców i starych pańien, poklask szewców z Ligi św. Kazimierza, poklask całego tego tłumu nacjonalistycznego, którym pogardza, wyciąga wyświechtane hasło „obrony polskości Wilna”, propaguje najskańszy nacjonalizm i obawia się, aby tłum nie poznał się na nim, aby nie wyszło na jaw, że jest on inny, że znacznie głębiej ujmuje rzeczy, że ma szersze horyzonty polityczne, niż... nasuwa się mimowoli brzydkie porównanie.

Kultywując polski nacjonalizm, biorąc w ten sposób udział w kształtowaniu nacjonalizmu białoruskiego i litewskiego p. Mackiewicz zapomina, iż on grzebię tą drogą swoje śmiałe marzenia o przesunięciu osi historii Europy bliżej do Wilna.

Stan. Swianiewicz.

Sew. Wyslouch.

Rozwiązanie związku rosyjskich techników i inżynierów.

BERLIN, 15.V (Pat.) Tagliche Rundschau donosi z Moskwy przez Kowno, że na rozkaz GPU, rozwiązany został związek rosyjskich techników i inżynierów w Charkowie. Rozwiązanie to ma pozostać w związku z procesem donieckim, który ma się rozpocząć w najbliższym czasie w Moskwie. Przewodniczącą tego związku inż. Chimkin miał zostać aresztowany i odstawiony do Moskwy.

Ks. Karol w żątych stosunkach z bolszewikami.

PARYŻ, 15.V. (Pat.) „Echo de Paris” zaznacza, że stosunki żąty i systematyczne utrzymywane przez ks. Karola z personelem ambasady sowieckiej w Paryżu czynią powrót jego do Francji wcale niepożądanym.

Prasa francuska o przerwaniu pertraktacji w Kownie.

PARYŻ, 15.V. (Pat.) Przerwanie pertraktacji polsko litewskich wywołuje w prasie dzisiejszej liczne komentarze. „Le Figaro” zamieszcza ogłoszony w „Messager Polonais” wywiad z Woldemarosem, podkreślając wykretność jego stanowisko. Na łamach „L'Ouvrier” Victor Snell oświadcza, że przeciwnicy Ligi Narodów zacierają radośnie ręce dopatrując się w rezultatach konferencji kowieńskiej nowego niepowodzenia instytucji genewskiej. Polska uczyniła wszystko dla rozwiązania niepotrzebnych niepokojów rządu kowieńskiego.

Stanowisko delegacji polskiej było nątyle lojalne i poprawne, że powstała myśl, czy Litwa nie została mimo swej woli doprowadzona przez obce wpływy do odrzucenia tak korzystnych propozycji. Przyje-

to widzieć we wszystkim rękę Niemiec. Lecz czy nie należałoby raczej upatrywać w danym wypadku wpływów Moskwy, której robota daje się odczuć w rozmaitych krajach. Jeżeli tak jest w rzeczywistości, to Litwa jest godną pożałowania.

Na łamach „L'Avenir”, de Givet oświadcza, że wina niepowodzenia pertraktacji polsko litewskiej spada w znacznej części na rade Ligi, której interwencja zamiast uprościć zagadnienie, obostrzyła je, gdyż rada nie opowiedziała się stanowczo w tej sprawie. Rezultatem takiej słabości ze strony Ligi było bardziej niż kiedykolwiek wykretno stanowisko Woldemarosa. Należy się spodziewać — pisze de Givet — iż Liga na swej sesji czerwcowej zachowa się bardziej stanowczo.

Opinia niemiecka o demonstracjach kowieńskich.

GDANSK, 15.V. (Pat.) „Danziger Volkstimme” omawiając demonstrację urządzoną przez studentów litewskich w Kownie z okazji odjazdu delegacji polskiej, potępia ją w bardzo ostry sposób oświadczając, że tego rodzaju wybrki ze strony młodzieży litewskiej z pewnością nie ułatwią porozumienia między dwoma państwami. Woldemaras — pisze „Danz. Volkst.” — który tak chętnie udaje człowieka silnej ręki, powinien być porządnie uderzyć po palcach demonstrujących studentów.

Prezydent Smetona nie podpisał manifestu.

KOWNO, 15.V. (Pat.) W tutejszych sferach politycznych zwrócono uwagę, iż manifest wydany do narodu litewskiego z okazji 10-lecia niepodległości Litwy, zawiera podpis premiera Woldemarasa i ministrów a nie jest podpisanym przez prezydenta Smetonę. Wnioskuje się z tego, iż prezydent Smetona nie chciał zgodzić się na tekst manifestu, zredagowany wyraźnie tendencyjnie.

Oficerowie niemieccy na uroczystościach dziesięciolecia niepodległości Litwy.

KOWNO, 15.V. (ATE.) Na uroczystości 10-lecia niepodległości Litwy przybył z Berlina czterech oficerów niemieckich, jako przedstawicieli niemieckiego sztabu generalnego w towarzystwie litewskiego attaché wojskowego w Berlinie. Przybył także włoski attaché wojskowy w Berlinie.

Balutis posłem litewskim w Waszyngtonie.

RYGA, 15.V. (ATE.) Z Kowna donoszą, iż posłem litewskim w Waszyngtonie ma być mianowany sekretarz generalny litewskiego M. S. Z. Balutis.

Wykrycie afery szpiegowskiej w Krakowie.

Władze bezpieczeństwa aresztowały onegdaj w Krakowie pięciu funkcjonariuszy kolejowych, a w tej liczbie starszego asystenta urzędu ruchu Krakowskiej Dyrekcji Kolejowej Stanisława Turka.

Aresztowanie nastąpiło pod zarzutem akcji szpiegowskiej zorganizowanej przez wyższego urzędnika jednego z poselstw państw ościennych w Warszawie mianowicie Winogrodowa. Zakres działalności wywiadu szpiegowskiego miał obejmować w pierwszym rzędzie kolejnictwo, a zwłaszcza kolejowy dział mobilizacyjny na wypadek wojny. Rewizja przeprowadzona u aresztowanego Turka ustaliła cały szereg kompromitujących zagraniczne poselstwo w Warszawie dokumentów. Wspomniany wyżej Winogrodow miał dawać szpiegowi Turkowi i podległej mu szajce szczegółowe

instrukcje. Aresztowany przyznał się do winy, oddając w ręce prokuratora Sądu Okr. w Krakowie szereg rewelacyjnych dokumentów.

Są wszelkie dane, że krakowska afera pozostała w ścisłym związku ze słynną aferą pułkownika armii sowieckiej i urzędnika Sejmiku Mołodeczańskiego Mikolajuna aresztowanego przed kilku miesiącami w Mołodeczynie.

Dokumenty bowiem znalezione podczas rewizji u Turka wskazują, że Kraków był tylko centralą szpiegostwa kolejowego w Polsce, zaś sama robota prowadzona była przede wszystkim na Ziemiach Wschodnich. Nie jest więc wykluczone, że wspomniany Mikolajuna pozostawał w ścisłym kontakcie z aresztowanym onegdaj w Krakowie Turkim.

Kiedy rozpoczną lot polscy lotnicy.

PARYŻ, 15.V. (Pat.) Aparat na którym lotnicy polscy majorowie Kubala i Idzikowski mają odbyć lot transatlantyczny, powrócił na lotnisko w Villacoublay, gdzie znajduje się do dalszych lotów

próbnych. Termin ostatecznego odlotu nie jest jeszcze ustalony, przypuszczają jednak, że odlot nastąpi z początkiem czerwca.

Wojna w Chinach.

Cofanie się wojsk północnych.

LONDYN, 15.V. (Pat.) Agencja Reutersa donosi z Pekinu, że wojska północne wycofały się z Tso-Ting-Fu o 80 mil na północny zachód od Pekinu, armaty i zapasy amunicji, które zostały skierowane wzdłuż linii kolejowej Pekin Hankou, w stronę Mandżurji.

SZANGHAI, 15.V. (Pat.) Prasowa agencja nacjonalistyczna w Szanghaju podaje że Ciang-Tso Lin opuścił już Pekin pociągami pancernymi i przybył do Tien-Tsinu 13 b. m. Wojska północne przygotowały się do obrony miejscowości Shan-Hai-Kjan położonej po zewnętrznej stronie muru chińskiego.

Sytuacja w Chinach.

LONDYN, 15.V. (Pat.) Sytuacja na Dalekim Wschodzie staje się z dniem każdym bardziej poważna. Jak wynika z nadchodzących wiadomości, nacjonalistyczne wojska chińskiej armji południowej posuwają się w dalszym ciągu na północ i zacierają już zagrażać Tien-Tsinowi a nawet Pekinowi. Wojska południowe zdają się zajmować obecnie linję oddaloną od Pekinu i Tien-Tsinu zaledwie o sto kilkadziesiąt kilometrów. Wojska północne czynią obecnie przygotowania do ewakuacji obu tych miast i wycofania się dalej na północ do Mandżurji.

Jak donosi agencja Reutersa z Pekinu, spodziewają się tam rychłego odjazdu dyktatora Chin północnych Ciang-Tso-Lina. Wedle tejsz wiadomości wojska północne wycofały się już na 80 mil na północny zachód od Pekinu, przyczem armaty i zapasy amunicji skierowane zostały w

kierunku Mandżurji. Według doniesienia nacjonalistycznej agencji prasowej, Ciang-Tso-Lin miał już opuścić Pekin w pociągu pancernym.

Opinia europejska i amerykańska cegromnie interesuje się sytuacją w Chinach, gdyż linja działań wojennych przenosi się coraz bliżej koncesji europejskiej w Tien-Tsonie i Pekinie. W Tien-Tsonie znajdują się koncesje brytyjska, francuska, włoska oraz japońska. Zamieszkuje je ludność cudzoziemską w liczbie około 8.000. W Pekinie znajduje się kilka tysięcy żołnierzy i oficerów angielskich, amerykańskich, włoskich i japońskich. Garnizon ten otacza dzielnicę europejską mieszczącą konsulatory i poselstwa. Liczba cudzoziemców w Pekinie wynosi około 2.000 osób, które wraz z niebezpieczeństwem mogą być łatwo przeniesione do dzielnicy europejskiej.

Interwencja Japonji, Włoch i Anglii.

WIEDEŃ, 15.V. (Pat.) Wedle doniesień dzienników z Londynu, Chamberlain zakomunikował dzisiaj Izbie Gmin, że rządy japoński i włoski postanowiły wysłać wojska do Tien-Tsinu. Rząd angielski zbadał tamtejszą sytuację dokładnie i ze swej strony również w razie potrzeby wysła wojska do Tien-Tsinu.

OPONY

samochodowe i ciężarowe
marki angielskiej

„DUNLOP”

POLECA

N. GLEZER, WYROBY GUMOWE
GDAŃSKA 6, tel. 421. 1522

Dzień polityczny.

Wczoraj rano powrócił do Warszawy minister Reform Rolnych prof. dr. Witold Stanisławski. Minister bawił 2 dni na Śląsku, aby przez bezpośrednie zetknięcie się z miejscową ludnością poznać jej potrzeby, i odbył szereg konferencji z prezesem Okręgowego Urzędu Ziemskiego i dyrektorem Państwowego Banku Rolnego w Katowicach dla omówienia sprawy przeprowadzenia w szybszym tempie prac nad wykonaniem reformy rolnej na Śląsku.

Minister Sprawiedliwości Meysztowicz odbył dzisiaj dłuższą konferencję na temat spraw uposażeń urzędników do specjalnych poruczeń p. Stanisława Rościszewskiego do Pragi celem zwiedzenia dorocznej krajowej wystawy rolniczej. Pobyt p. ministra w Czechosłowacji ma charakter nieoficjalny.

P. minister Rolnictwa Niezabykowski wyjechał dn. 15 b. m. wieczorem w towarzystwie urzędników do specjalnych poruczeń p. Stanisława Rościszewskiego do Pragi celem zwiedzenia dorocznej krajowej wystawy rolniczej. Pobyt p. ministra w Czechosłowacji ma charakter nieoficjalny.

W Warszawie bawią w sprawach służbowych wojewodowie poznański Dunin-Borkowski i tarnopolski Kwaśniewski. Obydwoju wojewodowie byli obecni wczoraj na posiedzeniu Sejmu.

Nowomianowany wojewoda poznański p. Borkowski — udaje się z Warszawy na krótki urlop do swego majątku w Małopolsce Wschodniej, poczem przybędzie do Poznania i obejmie swe stanowisko.

Kwestja nominacji wojewody lwowskiego zostanie, jak się dowiadujemy, rozstrzygnięta w ciągu dwóch najbliższych dni. Najpoważniejszymi kandydatami na stanowisko wojewody tego województwa jest pos. Goluchowski.

W drugim dniu pobytu w Łodzi prezes Banku Gospodarstwa Krajowego gen. Górczyński składając wizytę prezydentowi miasta, wojewodzie Jaszczoltowi, dowódcy OK. gen. Małachowskiemu, poczem zwiedził budowę gmachu Oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego w Łodzi. Następnie odjechał do Tomaszowa celem zwiedzenia fabryki sztucznego jedwabiu oraz większych zakładów tamtejszego przemysłu włókienniczego. (Pat.)

Niektóre dzienniki wczorajsze podały wiadomość, jakoby rząd zaniechał prac nad utworzeniem Państwowego Rady Gospodarczej. Polska Agencja Telegraficzna upoważniona jest do stwierdzenia, że wiadomość ta jest nieprawdziwa. Prace przygotowawcze nad utworzeniem Rady Gospodarczej są obecnie w toku i plany rządu w tym zakresie nie uległy żadnym zmianom. (Pat.)

W końcu b. tygodnia przybywa na kilka dni do Nowogródka poseł Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej w Warszawie p. Stetson.

Kronika telegraficzna.

— Obywatelstwo honorowe przyznała jednogłośnie rada miejska w Glasgowie p. Marji Curie-Skłodowskiej w uznaniu jej wielkich zasług dla nauki.

— Przybył do Helsingforsu król duński w towarzystwie ks. Knuda, ministra spraw zagranicznych i premiera islandzkiego. Goście duńscy zabawią w Finlandji do czwartku.

— Sprawą pobytu ks. Karola w Belgji wbrew przewidywaniom nie zajmowała się wczoraj belgijska rada gabinetowa. Decyzja w tej kwestji zależeć będzie od stanowiska księcia. Jak donosi prasa belgijska z Nowego Jorku ma podjąć śmiała lotniczka już w dniach najbliższych.

— Wyrazy współczucia złożył rządowi greckiemu poseł Jurjewicz w imieniu rządu polskiego z powodu katastrofy trzęsienia ziemi, jaka dotknęła Grecję, przyczem złożył w imieniu własnym i urzędowym poselstwa polskiego pewną sumę na rzecz ofiar katastrofy.

Prace Sejmu.

VIII plenarne posiedzenie Sejmu z dn. 15 bm.

(Telefoniem od własnego korespondenta z Warszawy).

Wczoraj po południu odbyło się plenarne posiedzenie Sejmu. Po załatwieniu szeregu ustaw ratyfikacyjnych, które przesłano do komisji spraw zagranicznych, odbyła się dłuższa dyskusja nad wnioskiem komisji regulaminowej w sprawie wydania sądom posła komunistycznego Sochackiego. W dyskusji zabierali głosy jedynie przedstawiciele komunistycznych mniejszości narodowych, zasiadających w Sejmie.

Przemówienia te niczem nie różniły się zresztą od deklaracji komunistycznych i skierowane były przeciwko obecnemu zespoleniu sejmowemu i porządkowi publicznemu, jaki obecnie panuje w Polsce.

W komisjach sejmowych.

Budżet Ministerstwa Skarbu oraz budżet długów państwowych w sejmowej komisji budżetowej.

Wczoraj w obecności p. ministra Skarbu Czechowicza, wiceministra Grodyńskiego oraz wyższych urzędników Ministerstwa Skarbu rozpoczęły się o g. 10 m. 30 obrady sejmowej komisji budżetowej. Na porządku dziennym znajdowała się sprawa budżetu Ministerstwa Skarbu oraz budżetu długów państwowych. Oba te budżety referuje poseł Hołyński (BB).

Referent zaznaczył na wstępie, że wzrost budżetu wynosi 19 proc. w wydatkach, a 24 proc. w dochodach. Budżet jest więc zupełnie realny. Podstawą jego treścią są dochody, które stanowią 86 proc. dochodów całego Państwa.

Po omówieniu podatków i wydatków referent przeszedł do długów państwowych, zaznaczając, że ciężar pożyczki stabilizacyjnej nie jest tak wielki, za jaki uchodzi, że spłacono już 8 proc. pożyczki konwersyjnej, wykupiono 8 proc. biletów skarbowe, ale należy pamiętać, że długi objęte tym budżetem nie wyczerpują wszystkich długów państwowych, gdyż pożyczka włoska figuruje jeszcze w budżecie Monopolów, a pożyczki kolejowe w budżecie Kolei. Nie nadszedł jeszcze czas na zaciągnięcie drugiej pożyczki wewnętrżnej, ale wielka szkoda — stwierdza referent, że na skutek sprzeciwu komisji długów państwowych nie doszło do skutku projektowana pożyczka premjowa.

Na tem posiedzenie komisji budżetowej zakończono, wyznaczając następną na jutro na godz. 10 min. 30.

Na porządku dziennym znajduje się głosowanie nad budżetem M-stwa Spraw Wojskowych i dalsza dyskusja nad budżetem Ministerstwa Skarbu (Pat).

Obrady sejmowej komisji oświatowej.

Wczoraj obradowała przed południem sejmowa komisja oświatowa. Na porządku dziennym m. in. znajdowało się rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o stosunku służbowym nauczycieli państwowych szkół akademickich. Referent dekretu pos. Biedowski (BB) powołując się na brzmienie art. 44, ust. 7 konstytucji, oraz na regulamin oświatowy, że nie widzi możliwości przedstawienia komisji referatu. Podobne stanowisko zajął szef biura prawnego przy prezydencie Rady Ministrów dr. Pięta, zaznaczając, że komisja jako taka nie może występować z wnioskiem o zmianę lub uchylenie dekretu, lecz może to nastąpić na skutek inicjatywy poselskiej wyrażonej w formie wniosku.

Po dyskusji, w której zabierali głos posłowie Piotrowski (PPS.), Kornecki (Z. L. N.), Jędrzejewicz (BB), Moszyński (BB), sprawę przekazano do merytorycznego rozstrzygnięcia marszałkowi Sejmu. Następnie poseł Wętykanowicz (Ukr.) referował wniosek swego klubu w sprawie uchwalenia

W swych przemówieniach posłowie ciężej posuwali się zbyt daleko, wskutek czego marszałek Sejmu Daszyński przywoływał ich kilkakrotnie do porządku. Między innymi przedstawiciel lewicy Selrobu pos. Zahidny rozpoczął swe przemówienie słowami: „Wysoka Pałato! Chęć w ten sposób zmanifestować swą odrębność narodową”.

W głosowaniu wniosek o wydanie pos. Sochackiego sądom zyskał większość. Jednak p. Sochackiego nie było na sali, ani w Sejmie. Jak się dowiadujemy pos. Sochacki bawi obecnie w Gdańsku i po wydaniu go sądom już nie powróci do Polski.

Posiedzenie sejmowej komisji do spraw zagr. w piątek.

(Telefoniem od wł. kor. z Warszawy). W piątek o godz. 11 rano odbędzie się posiedzenie sejmowej komisji do spraw zagran. pod przewodnictwem prezesa posła Radziwiłła, na którym minister Spraw Zagranicznych p. August Zaleski wygłosi expose o polityce rządu polskiego na terenie międzynarodowym.

Posiedzenie zarządu klubu sejmowego Bloku Jedynki.

(Telefoniem od wł. kor. z Warszawy). Wczoraj odbyło się posiedzenie zarządu klubu sejmowego B. B., na którym postanowiono nie przyjmować do władomości próby rezygnacyjnej dotychczasowego wiceprezesa klubu pos. Kościakowskiego. Natomiast dokooptowano jeszcze dwóch wiceprezesów, zwiększając tem ich liczbę do sześciu. Wiceprezesami zostali pos. płk. Pieracki i pos. Polakiewicz. Rezygnację b. sekretarza generalnego pos. Baranowskiego przyjęto powołując na jego miejsce posła Piaseckiego.

Z całej Polski.

— Towarzystwo Polsko-Węgierskie w Warszawie. W ubiegłą niedzielę odbyło się w sali Towarzystwa Technicznego inauguracyjne walne zebranie nowo-powstałego Towarzystwa Polsko-Węgierskiego im. Stefana Batorego w Warszawie. Organizacja ta ma na celu zgodzie ze statutem, prowadzenie akcji w kierunku zbliżenia kulturalnego między obu narodami. Prezesem honorowym obrany został poseł węgierski w Warszawie p. Aleksander Beiliński.

— Gość z Francji. Do Krakowa przybył onegdaj p. Mayer profesor College de France, wybitny fachowiec w dziedzinie obrony gazowej. P. Mayer był wielokrotnie ekspertem Ligi Narodów w komisji rozbrojeniowej.

— Katastrofa samochodowa. Wczoraj w nocy wydarzyła się pod Garwolinem katastrofa samochodowa, która spowodowała śmierć 3-ech osób. Mianowicie samochód Andrzeja Rotwanda prezesa Banku Zachodniego, którym jechał Józef Baliński z M-stwa Spraw Zagranicznych z małżonką, w następstwie peknienia kierownicy rozbił się o drzewo. Baliński poniósł śmierć na miejscu. Balińska i szofer zmarli w drodze do szpitala w Garwolinie. Rotwand uległ lekkiemu poranieniu głowy i nóg.

Echa wykrycia organizacji szpiegowskiej w Rydze.

RYGA, 15.V (Ate). W związku z wykryciem organizacji szpiegowskiej, na której czele stał urzędnik poselstwa sowieckiego Lange, koła dobrze poinformowane zapewniają, iż organizacji nie udało się zdobyć ważniejszych dokumentów wojskowych.

RYGA, 15.V (Ate). W związku z wykryciem organizacji szpiegowskiej na Łotwie sowieckie attaché wojskowe w Rydze Sudakov wyjechał do Moskwy i zapewne na swe stanowisko nie wróci. Jego wyjazd z Rygi poprzedził protest rządu łotewskiego przeciwko nadużywaniu przywilejów dyplomatycznych. Urzędnik poselstwa sowieckiego Lange został aresztowany.

RYGA, 15.V (Pat). W związku z wykryciem szpiegowskiej organizacji komunistycznej, prasa łotewska donosi, że szefem tej organizacji był administrator biura poselstwa sowieckiego w Rydze Lange. Znalezione u niego adresy innych uczestników spisku, między którymi była Antonina Bindze, siostra funkcjonariusza moskiewskiego G. P. U. Bindze rozporządzała du-
żemi sumami pieniędzy, które otrzymywała od Langego. Usiłowała ona podtrzymywać stosunki z oficerami, co pozwoliło jej otrzymać szereg ważnych informacji co do nowych formacji wojskowych, co do miejscowości, gdzie znajdują się składy amunicji i t. d. Lange dostarczał także komunistom łotewskim pieniądze oraz znaczne ilości literatury wyrotowej.

Japonja przyjmuje projekt postawienia wojny poza prawem.

TOKIO, 15.V. (Pat). Korespondent Reuter'a dowiaduje się ze źródeł wiarygodnych, że Ministerstwa Spraw Zagranicznych zreagowało już odpowiedź na propozycję amerykańską dotyczącą postawienia wojny poza prawem. Korespondent twierdzi, że Japonja przyjmuje naogół propozycję amerykańską wypowiadając się jedynie za wprowadzeniem pewnych zmian. W kołach dobrze poinformowanych twierdzą, że odpowiedź doreczona zostanie niebawem ambasadorowi amerykańskiemu.

Nowy szef sztabu armii czerwonej.

BERLIN, 15.V (Pat). „Deutsche Allg. Zeit.” donosi, że następcą Tuchaczewskiego na stanowisko szefa sztabu generalnego armii czerwonej mianowany został Szapoznikow, który od r. 1921 do r. 1925 był kierownikiem oddziału wywiadowczego, a potem komendantem moskiewskiego okręgu wojennego.

Proces oskarżonych w aferze donieckiej.

BERLIN, 15.V (Pat). Der Tag donosi z Moskwy, że proces oskarżonych w aferze donieckiej przygotowany jest w Moskwie jako wielki proces sensacyjny. Robotnikom bolszewickim ma być rozdanych dziennie około 1000 kart wstępu. Proces ma trwać od 4 ch do 8-miu tygodni.

Trzęsienie ziemi w Tyflisie.

RYGA, 15.V (Ate). W nocy z 14 na 15 maja dało się odczuć w Tyflisie dość silne trzęsienie ziemi, które trwało kilka sekund. Jest to już drugie trzęsienie ziemi w ciągu tygodnia. Poważnych szkód nie było, gdzieś tam tylko osypał się tynk i zauważono szczeliny w murach. Poniężej jednak dały się słyszeć grzmoty podziemne, ludność w wielkiej panice powybiegała z domów.

Ze świata.

— Choroba Stresemanna. Onegdaj wieczorem przy łóżu chorego min. Stresemanna odbyło się konsylium lekarskie. Wydany biuletyn stwierdza, że min. Stresemann chory jest na katar żołądka i kilkaszek podobny do gorączki paratyfoidalnej oraz podrażnienie nerek. Lekarze zalecili ministrowi jaknajśrobiej nieopuszczanie łóżka i dłuższy wypoczynek.

Zbliżona do ministra Stresemanna „Taegliche Rundschau” występuje przeciwko szerzeniu przez prasę alarmujących pogłosek o niebezpiecznym stanie zdrowia min. Stresemanna. Dziennik donosi, że wobec choroby min. Stresemanna odwołany został z kuracji podsekretarz stanu v. Schubert, który bawił w senatorium pod Dreznem. Von Schubert ma objąć zastępstwo ministra Stresemanna w zastępstwie sprawami zagranicznymi.

Wydany późnym wieczorem biuletyn lekarski określa stan zdrowia min. Stresemanna, jako w dalszym ciągu poważny.

— Zaprzeczenie. „Havas” donosi, że w paryskich kołach urzędowych oświadczają iż insynuacje jednego z oskarżonych w procesie inżynierów i techników w Zgłębiu Donieckim, jakoby rząd francuski subwencjonował organizację kontrrewolucyjną, są czystym wymysłem.

— Rehabilitacja. Z Angory donoszą: Trybunał wydał wyrok w procesie b. ministra handlu Djenany Bey'a, który wyrokiem został oczyszczony z zarzutu niedbalstwa spełniania obowiązków natomiast skazany został na miesiąc więzienia z jednocześnie odroczeniem kary za nadużycie władzy, które polegało na tem, że bez od-

je posła Jan Baczewski z Olsztyna, na 2-em-sekretarz generalny Związku Polaków na Górnym Śląsku Stefan Stefaniak, dalej—Marjan Kwiatkowski i wreszcie na 6-em miejscu, redaktor pisma polskiego „Naród” Herne z Westfalji. Lista okręgowa polskiej partii ludowej do Reichstagu nosi Nr. 22 i zawiera w okręgu berlińskim 4 nazwiska. Na 1-em miejscu figuruje ks. Bolesław Domański, na 2-em poseł Jan Baczewski, na 3-em dr. Jan Kaczmarek, na 4-em poseł Łódzki sekretarz Związku Polaków okręgu berlińskiego.

Lista ta przyłączona jest do państwowej listy związków mniejszości narodowych w Niemczech, która otrzymała również Nr. 22. Na 1 miejscu tej listy państwowej do Reichstagu figuruje dr. Jan Kaczmarek, na 2 Stefan Stefaniak i na 7 Andrzej Zydror prezes berlińskiego oddziału Związku Polaków w Niemczech. W poprzednich wyborach mniejszości narodowe w Niemczech uzyskały tylko 2 mandaty do Sejmu pruskiego, a mianowicie 1 mandat ze Śląska i 1 z listy państwowej, które to mandaty otrzymali dwaj kandydaci polscy poseł Baczewski i ks. Klimas. W poprzednich wyborach do Reichstagu ani mniejszość polska ani żadna mniejszość narodowa w Niemczech nie otrzymała mandatu. Prasa niemiecka wyraża obecnie pewne zaniepokojenie wobec tego, iż są dane na to, że Polacy mogą nie tylko utrzymać swe dotychczasowe 2 mandaty do Sejmu pruskiego, ale również i uzyskać 1 lub 3 mandaty do Reichstagu.

Dziesięciolecie szkolnictwa żeńskiego.

Tygodnik „Kobieta współczesna” Nr. 20 poświęcony dziesięcioleciu szkolnictwa żeńskiego w Polsce, zawiera prócz zwykłego dodatku tablicy robót i mód p. t. Mój dom, szereg interesujących artykułów z dziejów szkolnictwa w Warszawie. Bardzo szczęśliwy miała pomysł redakcja, stawiając w ten sposób przed oczy społeczeństwa z jednej strony wysiłek obecnej pracy kobiet w szkolnictwie oraz stan szkół ilościowo i jakościowo, jak też i wspomnienie o dawnych latach duchowych meczarów młodych dusz polskich, zadławianych rosyjską szkołą. Szereg artykułów rozpoczyna dr. Hanna Pohoska, historią kształcenia kobiet w szkolnictwie żeńskim, od 1773 do 1918, przechodząc dzieje francuskiego wychowania naszych prababek, holdowanie zasadom „Russa”, poglądy Komisji Edukacyjnej okresu Czartoryskiego, Hoffmanowej, klasztoru i pensje jawne i ukryte za rządów rosyjskich.

Pp. H. Boguszewska i M. Dąbrowska dają obrazki z epoki tajnego nauczania i strajku 1905 r., p. A. Walicka poświęca pamięci zmarłych pionerek oświaty polskiej zbył krótkie wspomnienie, wyliczając nazwiska zasłużonych: H. Czarno-kiej, J. Jasieńskiego, I. Krywobielkiej, J. Sikorskiej, I. Smolikowskiej, L. Żelezskiewiczówny, które pod okiem czułej polskiej potrafiły wychować pokolenia Polek-patriotek.

P. A. Czerwńska pisze o publicznych szkołach powszechnych, a p. T. Męczyńska—o szkolnictwie średnim ogólnokształcącym; oba artykuły fachowe i wyczerpujące. Szkolnictwo zawodowe (ozdobione licznymi fotografiami) opracowała p. Zaborowska, seminarja nauczycielskie — W. Dzierżbicka. Wyższe studia kobiece z danymi statystycznymi p. H. Waniczek. O wychowaniu są zajmujące artykuły p. Anny Witkowskiej. Wychowanie fizyczne objęła p. J. Gabelnerówna, o pisarkach pedagogicznych pisze H. R. Cały numer zawiera 40 ilustracji fotograficznych i ładny rysunek dziewczynki Rembowskiego na pierwszej stronie.

Popierajcie Ligę Morską i Rzeczną!

NOWE KSIĄŻKI

RACHILDE „Wieża miłości”. Po wieść, wstrząsająca grozą zwolna nabrzmiewające dramatu. Młody chłopak, zamknięty jest jako latarnik w latarni morskiej, zbudowanej na cyplu skalnym, sterczącym na pełnym morzu. Wolne przeobrażenie psychiki żywot niemal obłądny, kult dla pięknych topielic, wyławianych z morza. Kręgi piekienne, przez jakie kroczy żądny radości życia młodzieńczy umysł ku coraz głębszemu samozatruceniu się w przepściach własnego jestestwa odmalowane są mistrzowskim piórem.

FARRERE „Sto milionów w złocie”. Jeżeli mógł powstać Verne we wszechobecny nowoczesności, to wcielił się w mistrza tej miary, jakim jest Ferrere. Ta ostatnia książka znakomitego pisarza marynisty o zatopionych skarbach należy chyba do najszlachetniejszych typów powieści „sensacyjnej”; genre, który, za przykładem Chesterton'a, z zapamiętaną zaciętością uprawiać piewszorzędne pióra świata.

KESSEL „Krwawy step”. Kessel jest bardzo znany na Zachodzie i wcale nieźle w Polsce. Jego „Zaloga” ma się niebawem ukazać w powtórnym wydaniu polskim, jego „Ślepoty władców” została przyjęta przez polską krytykę z uznaniem.

„Krwawy step”—to opowiadania z rewolucji rosyjskiej. Nie zapominajmy, że Kessel, aczkolwiek należy do cenniejszych pisarzy francuskich (jest laureatem wielkiej

nagrody Goncourtów), to jednak jest Rosjaninem. Już przy otwarciu książki pierwsze opowiadanie („Śpiew Fedki Kulawego”), bucha w czytelnika ciężkim oparem szaleństwa, poczętę do mongolskiego najeźdźcy nad bezbrzeżami Wołgi.

LEO BELMONT „Przeznaczenie”. Leo Belmont, błyskotliwy publicysta, znany z homerycznych bojów swego „Wolnego Słowa” z cenzurą rosyjską, wystąpił w ostatnich czasach z szeregiem sensacyjnych powieści historycznych.

Jeśli która z powieści jego zasługuje na uwagę, to przedewszystkiem „Przeznaczenie”, wielka oryginalna powieść, na której oparto film polskiej produkcji pod tymże tytułem, mający wielkie powodzenie w stolicy.

W żarna losu dostają się dwie dusze dziecięce—chłopca i dziewczynki, które po przez najbardziej fantastyczne przygody i przejęcia, po przez arenę cyrkową i głód i chłód wprowadzają ku słońcu—ich przeznaczenie.

PANAIT ISTRATI „Kodyn”. Kiedyś czytali jedną jedyną rzecz tego autora przełożoną na język polski („Kyrja Kyrallina”), nie wiedzieliśmy, że pióro tego greko-rumuna użyska tak gromką poczytność. Romain Rolland anonkuje, że „narodził się nowy Gorkij. Ciągnie z Bałkanów jak mroźny wiatr. Rzesze snobów rzucają się do powieści tego ex włóczęgi, ex handlarza świń, linoścoczka, domokrażcy, wyrobniaka, którego pewnego dnia z podejrzeniem brzytwy gardłem znalazła na wy-

brzeżu Nizzy Francja i adoptowała, jako swego pisarza.

„Kodyn” rozwiiera przed nami zamknięty świat Bałkanów. Wydawcy polscy zapowiadają w najbliższym czasie tegoż autora „Domnie ze Snagów” i „Prezentację Hajduków”.

AWERCZENKO „Egzekutor Buraczek”. Jesteśmy świadkami zabawnego wyścigu dwóch humorystów rosyjskich nowego i starego regime'u—Zoszczenki i Awerczenki. Tomiki ich kapitalnych humoresek idą jeden po drugim, przepłatając się wzajemnie i znajdując, każdy dla swego autora, szeregi gorliwych zwolenników.

Tym razem debiutuje Awerczenko, a jego „Egzekutor Buraczek” jest jednym z najudatniejszych zbiorów opowiadań zmarłego przed niedawnym czasem pisarza.

WACŁAW GĄSIOROWSKI „Księżna Łowicka”. Powieść historyczna z XIX wieku. Wydana obecnie powieść historyczna Wacława Gąsiorowskiego p. t. „Księżna Łowicka”, jest najmniej znaną ze wszystkich powieści tego znakomitego pisarza, albowiem drukowana była tylko raz jeden w Krakowie w r. 1908 i rozpowszechniona głównie w Małopolsce, gdyż pod zaborem rosyjskim była zabroniona. Zatem obecne, drugie wydanie, będzie nowością dla czytelników, nowością ciekawą, ponieważ autor zamknął w tej powieści najmniej znany szerokiemu ogółowi okres dziejów naszych, t. j. lata od 1818 do pierwszych walk powstania listopadowego.

Akcja powieści rozpoczyna się w Wiel-

kopolisce, w Targowej Górze, rezydencji generała Amilkara Kosinińskiego, do którego zjeżdża w misji sekretnej major Walery Łukasieński, późniejszy bohater męczeńnik, wiezień Belwederu i Szlisselburga. Poznajemy tu Dzyderego Chłapowskiego, Ludwika Szczanieckiego, Macieja Mielżyńskiego z Mitosława i wielu innych obywateli Wielkopolski, a nadewszystko poznajemy ostatnie godziny życia generała Henryka Dąbrowskiego, dogorywającego w Winogórze i uczestniczący w smutnych obrzędach pogrzebowych, żegnając na zawsze Bohatera.

Tu poznajemy również hrabiankę Joannę Grudzińską, późniejszą żonę W. Ks. Konstantego (Księżną Łowicką) i dowiadujemy się o beznadziejnej miłości Łukasieńskiego.

Dalsza akcja powieści toczy się już na terenie Królestwa Kongresowego i niemal całkowicie w Warszawie. Autor ukaże czytelnikowi dzieje głównych bohaterów tej powieści: Joannę Grudzińską, Łukasieńskiego i W. Ks. Konstantego. A że dzieje tych postaci są nieodłączne z życiem całego narodu, całego państwa, więc toczą się na mocno podmalowanym tle wydarzeń historycznych nie tylko w Polsce i Rosji, lecz w całej Europie. Życie stolicy jest tak wszechstronnie omówione, że suche fakty historyczne nabierają barwy i stają się nam bliższe, bardziej zrozumiałe i silniej odczuwane. Omówienie wyzwy carów Aleksandra i Mikołaja I w Warszawie wyjaśnia nam dokładnie stosunek obu carów

do kwestii polskiej i rolę W. Ks. Konstantego, który, zakochany w wojsku polskim, po swemu pragnął dobra Polaków, posługując się metodami moskiewskimi, choć nienawidził wszystkiego, co moskiewskie.

Trzeci okres akcji powieści, to nastroj Warszawy przed wybuchem Powstania Listopadowego, napad na Belweder, ucieczka W. Ks. Konstantego z żoną i całym dworem pod osłoną pułków rosyjskich, wreszcie kontrakcja Rosji i pierwsze walki, uwieńczone obrazem bitwy pod Wawrem i Grochowem.

Są to jednak dzieje Księżnej Łowickiej, a nie powstania, więc w zakończeniu powieści autor prowadzi czytelnika za wygnaniami aż do Witebska, gdzie wysłannik cara Mikołaja I hr. Orłow, przyspiesza śmierć W. Ks. Konstantego. W rocznicę wybuchu Powstania Listopadowego, dn. 29 listopada, zmarła Księżna Łowicka. Nie zdołała przeżyć straszliwych wspomnień. W cztery tygodnie po śmierci zawiadomiono rodziców, że Księżna Łowicka nadane jej księstwo Łowickie zapisała... carowi Mikołajowi I — kosztownością za rodzinie. I w miesiąc później przyniesiono w dom rodziców skrzynię pod eskortą wojskową, skrzynię pełną drogich kamieni... stanowiącą spadek po Joannie Grudzińskiej — nadesłane przez cara-szwagra. Wszystkie kamienie były fałszywe... (fakt historyczny).

Życie gospodarcze.

Spółdzielczość spożywców na terenie woj. wileńskiego.

W uzupełnieniu wiadomości, zamieszczonych w numerze wczorajszym o pracy Wileńskiego Oddziału Związku Spółdzielni Spożywców Rplitej Polskiej, podajemy niżej artykuł p. Zenona Leszczyńskiego, jako obiektywne zobrazowanie stanu gospodarczego spółdzielni spożywców okręgu wileńskiego.

Spółdzielnie Spożywców Okręgu Wileńskiego.

Rok sprawozdawczy 1927 był dla spółdzielczości spożywców okręgu wileńskiego znacznie pomyślniejszym od poprzednich. Wprawdzie ilość 35 spółdzielni, należących do Wileńskiego Oddziału Związku w ciągu

ostatnich trzech lat nie ulega zwiększeniu, jednak istotny stan samych spółdzielni, sądząc z nadesłanych nam dotychczas kompletnych sprawozdań za tenże 1927 rok, wskazuje na dość znaczny ich postęp.

Stan materialny tych spółdzielni zilustruje nam dokładnie umieszczony poniżej bilans zbiorowy 28 spółdzielni.

B I L A N S

zbiorowy 28 spółdzielni spożywców okręgu wileńskiego w dn. 31.XII 1927. r.

Stan czynny:

Kasa	30637.86
Towary	183497.86
Nieruchomości	8666.58
Ruchomości	13769.99
Różne	61172.20
Straty	4069.35

Bilans . . . 301813.84

Stan bierny:

Udziały	32579.60
Fundusz społeczny	55457.43
Różni	182621.99
Wkładki oszczęd.	3588.04
Nadwyżka	27566.78

Bilans . . . 301813.84

Rozpatrując szczegółowo powyższy bilans widzimy, że spółdzielnie posiadają na rachunkach stanu czynnego wartości, które są łatwe do zrealizowania w krótkim czasie, np. kwotę zł. 214135.72 (kasa i towary), stanowiące 79% ogólnej sumy bilansowej. Na rachunkach zaś stanu biernego zobowiązania spółdzielni (różni) wynoszą zł. 182621.99, co w stosunku do sumy bilansowej stanowią 60%. Z powyższego wynika, że wartości latwo płynne przewyższają zobowiązania krótkoterminowe o 19%.

Przytoczony bilans wskazuje jednocześnie na to, że gospodarka spółdzielni jest dobra, że wartości powierzone ich pieczy są należycie zabezpieczone, oraz że sama działalność spółdzielni rozwija się dość pomyślnie.

Fundusze spółdzielni stanowiące kwotę zł. 88037.03 (kapitały udziałowców i społeczny) w porównaniu z rokiem 1926 (zł. 68254) wzrosły o zł. 19783.03, czyli o 29%. Jednak w stosunku do wzrostu istotnych potrzeb spółdzielni fundusze te są jeszcze niewystarczające. Należy przypuszczać, że w miarę większego wysiłku ze strony Zarządów i Rad Nadzorczych w kierunku jednania nowych członków, oraz przez zwiększenie obrotów towarowych, niedomaganie to zostanie usunięte.

Nieruchomości własne posiadają za ledwie cztery spółdzielnie, pozostałe natomiast ich nie posiadają i zmuszone są do płacenia wielkiego komornego, co bezwzględnie ujemnie wpływa na ich rozwój. W ciągu ostatnich trzech lat żadna spółdzielnia nie nabyła własnej nieruchomości. Przyczyną tego był prawdopodobnie, albo brak własnych funduszy, albo znaczna trudność w otrzymaniu na powyższy cel długoterminowych pożyczek w bankach.

Rok ostatni przyniósł dla 6 spółdzielni straty, które były spowodowane bądź kradzieżami, np. spółdzielnia „Spółdzielnia” w Wilnie, Sp. St. Sp. w Jasznach i inne, bądź to brakiem odpowiednich ludzi na stanowiskach kierowniczych (spółdziel-

nia „Siła” w Smorgoniach i spółdzielnia „Ziarno” w Postawach).

Liczba spółdzielni wykazujących straty w porównaniu z rokiem 1926 zmniejszyła się ilością o 1, a wartością o zł. 3521.65, w porównaniu zaś z r. 1925 — o 4 spółdzielnie, a wysokością strat o zł. 7679.65.

Należałoby podkreślić fakt, iż nie wszystkie spółdzielnie okręgu wileńskiego ubezpieczyły swoje nieruchomości od pożaru, a towary od pożaru i kradzieży. Aby więc mieć gwarancję, że w razie wypadku nie jakieśgo nieszczyśliwego wypadku spółdzielnia nie straci całkowicie swego mienia, należy zwrócić specjalną uwagę na to, aby wszystkie spółdzielnie ubezpieczyły swój majątek w Wydziale Ubezpieczeń Związku.

Bilansy z nadwyżkami w roku sprawozdawczym zamknęły 22 spółdzielnie. Ogólna suma nadwyżek wynosiła zł. 27566.78. Jeśli więc porównamy wynik ostateczny gospodarki w roku omawianym z r. 1926, to okaże się, że w okręgu wileńskim przybyła znowu jedna spółdzielnia wykazująca zysk, a ogólna suma zysków wszystkich spółdzielni wzrosła o zł. 5541.78.

Ogólny majątek będący w rozporządzeniu spółdzielni wzrósł z kwoty złotych 229.892 na zł. 301.813.84. Obróty zaś towarowe przekroczyły 2.200.000 zł, i w porównaniu z rokiem poprzednim dały wzrost o 30%.

Po dokładnym zastanowieniu się nad rezultatem pracy spółdzielni okręgu wileńskiego za rok 1927, stwierdzimy bezwzględnie zdrowy ich rozwój i pod względem gospodarczym dość znaczny postęp ku lepszeniu.

Bądźmy przekonani, że osiągnięte w ciągu ostatnich kilku lat doświadczenie przy pomocy zgromadzonego dotąd majątku będą podstawą do wykazania w przyszłym 1928 roku daleko lepszych sukcesów.

Zenon Leszczyński.

KRONIKA KRAJOWA.

— Przed Wystawą Targów Północnych. Jak się dowiadujemy, prezydent m. Wilna mec. Folejewski wyjechał w dniu wczorajszym do Białegostoku i Grodna, gdzie będzie konferował z przedstawicielami tamtejszych samorządów w sprawie poparcia akcji Komitetu Wystawy Targów Północnych w Wilnie.

W tej samej sprawie konferować będzie z przedstawicielami samorządu nowogrodzkiego prof. Ehrenkreutz.

— Przed wystawą Targów Rolniczych. W dniu 19 b. m. o godzinie 5 ej popoł. w sali posiedzeń Magistratu odbędzie się zebranie Komitetu Rolniczego Wystawy Targów Północnych. Na porządku dziennym:

- 1) Zasadniczy podział eksponatów rolniczych według grup.
- 2) Sprawa ilości miejsc dla eksponatów poszczególnych grup z działu rolniczego.
- 3) Sprawa regulaminu wystawy oraz odezw do wystawców w dziale rolniczym.
- 4) Preliminarz budżetowy działu rolnego.
- 5) Organizacja Komitetu Rolniczego — podział na sekcje, prace tych sekcji i t. p.
- 6) Wolne wnioski.

— Referat kredytu długoterminowego w Banku Gosp. Kraj. Bank Gospodarstwa Krajowego podaje do publicznej wiadomości, że w Oddziale Wileńskim Banku uruchomiono referat kredytu długoterminowego i terminowego i wszelkie zapytania i podania w tym przedmiocie przesyłać należy do Oddziału Banku Gosp. Kraj. w Wilnie.

— Spław drzewa po Dziśnie. O negdaj na podstawie osiągniętego porozumienia, bolszewicka firma drzewna „Zejbiet” rozpoczęła spław drzewa po Dziśnie. Do chwili obecnej przeszło do Polski 92 drzewa budowlanego.

— Suwalki poparą akcję organizacyjną Wystawy Targów Północnych w Wilnie. Ostatnio przybył do Wilna i wizytował w dniu wczorajszym wice-prezydenta Czyżę prezydent m. Suwałk p. Gałaj. Obiecał on po powrocie do Suwałk wyłonić

specjalny komitet, który przyszedłby z pomocą w akcji organizacyjnej Komitetowi Wystawy Targów Północnych w Wilnie.

Z CAŁEJ POLSKI

— Instruktorski Kurs Jedwabnictwa w Milanówku. Cent. Doświadczalna Stacja Jedwabnicza w Milanówku pod Warszawą organizuje Jednomyślny Instruktorski Kurs Jedwabnictwa w Milanówku, od 1-go do 30-go czerwca r. b.

Kurs przeznaczony jest głównie dla instruktorów organizacji rolniczych i samorządowych, lub osób pragnących oddać się pracy nad krzewieniem jedwabnictwa w kraju.

Opłata wynosi 25 zł. (niezamożni mogą być z opłaty tej zwolnieni). Koszt utrzymania i mieszkania w Milanówku lub w Warszawie ponoszą sami słuchacze, lub instytucje ich delegujące.

Podanie skierowywać należy do Cent. Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej w Milanówku pod Warszawą, za pośrednictwem i z poparciem miejscowej Instytucji rolniczej lub samorządowej. Podanie powinno zawierać: imię i nazwisko, wiek (nie mniej lat 20) wykształcenie, zawód i obecne zajęcie, miejsce stałego zamieszkania i krótkie oświadczenie w jaki sposób kandydat przewiduje wykorzystać nabyte na kursie wiadomości.

Podania przyjmowane będą do dnia 25-go maja r. b.

Giełda warszawska z dn. 15 V. b. r.

C Z E K I:

Dolary	8.89—8.87
Belgia	124.48—124.17
Holandia	359.92—259.02
Anglia	43.52—43.42
Nowy-Jork	8.90—8.88
Pariz	35.10—35.01
Paryż	26.41—26.35
Praga	171.89—171.46
Szwajcaria	125.44—122.13
Wiedeń	46.99—46.87
Włochy	

Zginął piesek

mały, czarny, podpalany, uszy i ogonek obcięte, rasy Ratiera. Upraszam się o odprowadzenie za wynagrodzeniem. Ulica St. Ignacego 5, m. 2, M. Łapińska.

PLASZCZE GUMOWE

poleca
N. GLEZER, wyroby gumowe,
Gdańska 6, tel. 421. 1360

Proces Białoruskiej Włościańsko-Robotniczej Hromady.

Mowa sen. Krzyżanowskiego.

Na wstępie mec. Krzyżanowski odparł zarzuty prok. Rauze, które tłumaczył nietolerancją stanowiącą prok. odnośnie do innych wyznań. Następnie mec. Krzyżanowski obszernie omawia działalność banku białoruskiego w Wilnie i działalność Kowsza. Cała sprawa mówi mec. Krzyżanowski, jakkolwiek ja P. sędziowie osądzicie, ma swoje źródło w pertraktacjach pokojowych w Rydze. Wówczas byli w Rydze Łastowski i Cwikiewicz prosili delegację polską o domaganie się włączenia Mińska do Rzeczypospolitej. Wagi włączenia całej Białej Rusi dla Polski nie rozumiał wtedy, a zapewne i dzisiaj nie rozumie Dąbski. St. Grabski może i rozumiał, ale podobna koncepcja nie dogadzała jego poglądom politycznym.

Replika pprok. Kałapskiego.

Pprok. Kałapski uzasadnia konieczność zastosowania art. 102 cz. II w niniejszej sprawie i prostuje tezy obrony w stosunku do niektórych oskarżonych.

Replika pprok. Rauze.

W długim przemówieniu replikuje pprok. Rauze. Rozprawia się z poszczególnymi zarzutami obrońców, stara się zbić zarzuty wysunięte przeciw świadkom Górnym, Babiczowi i innym konfidentom. Zwraca uwagę na ataki „Hromady” przeciw rządowi Marszałka Piłsudskiego, o którym mówi jako o wielkim i silnym człowieku. Występuje przeciw „urabianiu opinii” na łamach „Kurjera Wileńskiego” przez Lewkowicz, którego zestawia obok skazanego dowódcy bandy dywersyjnej Szymona Rudego, skazanej za udział w akcji dywersyjnej Wasyliś Komar, osk. Bursewicz i osk. Rak — Michajłowski? Twierdzi, że „Hromada” nie miała nic wspólnego z ruchem narodowym białoruskim.

Replika mec. Śmiarowskiego.

Bez specjalnej ochoty — mówi mec. Śmiarowski — przystępuję do odpowiedzi p. prokuratorowi. Moim zdaniem replika jest momentem zbędnym i szkodliwym. W ten sposób wielką bitwę zmienia się na ułamek. Replikę podejmuję ci, co są słabi, którym zależy, aby w ostatniej chwili wygrać. Ja jestem takim optymistą, że twier-

dzę, że Urząd Prokuratorski tę sprawę przegra. Oskarżenie w swoim pierwotnym stanie zostało uznane za istniejące. Składy broni nie zostały skonstatowane. Karabiny nie nadane do strzelania nie zastąpiły składów broni. Żadna filozofia i scholastyka nie udowodni, że choć broni nie znaleziono, to jednak mogły być składy broni.

Zaden z trzech filarów oskarżenia nie może przekonać sądu. Guryń jest zdrajcą i renegatem. I co dziwne on ma wiedzieć o wszelkich tajemnicach konspiracyjnej roboty. To nonsens. Zresztą sam pomyśl planowanej umowy jest bezsens. Co to? Państwo z państwem pertraktowało? Kogo ta umowa obowiązywała? Nasuwa mi się tu jedna refleksja. Państwo w stosunku do obywatela jest nieskończenie silne, Obywatel w stosunku do państwa nieskończenie słaby. Jeżeli państwo zechce zgnać obywatela, zawsze to może zrobić. I wtedy obywatel ucieka się do sądu, który jest instytucją ponadpaństwową.

Replika gen. Babiańskiego.

Gen. Babiański podkreśla, że „Hromada” miała podkład narodowy i składała się z elementu białoruskiego. „Hromada” przeciwdziałała dywersji i przyczyniała się do pacyfikacji stosunków na ziemiach białoruskich.

Replika prof. Petruszewicza.

Sala posiedzeń nie jest miejscem do rozstrząsania politycznych problemów, lecz w sprawie jak niniejsza, wybitnie politycznej, trudno te kwestie pominąć. To, że oskarżyciele publiczni odstąpili od konkluzji aktu oskarżenia i zastąpili ją inną koncepcją jest skandalem.

Czy prestige państwowy wygrał na tem, że wywleka się na forum międzynarodowe jakieby miał niebezpieczeństwo wybuch powstania w r. 1927, i to wbrew temu, że to nie odpowiada absolutnie rzeczywistości.

Bądźmy szczerzy. Czy gdybyśmy dziś pertraktowali o pożyczkę, czy ten proces nie utrudniłby nam uzyskania pożyczki?

Z mego punktu widzenia proces ten jest szkodliwy dla interesów Państwa Polskiego.

Jutro nastąpią repliki następnych obrońców i ostatnie słowo oskarżonych.

Katastrofa kolejowa w Landwarowie.

W dniu 12 b.m. o godz. 17-ej m. 50 spadły z szyn 2 wagony z manewrującego pociągu osobowego Nr 1719, w których znajdowali się pa-

sażerowie. Ofiar w ludziach nie było. Pociąg odszedł ze st. Landwarów z opóźnieniem 45 minut. Komunikacja nieprzerwana.

Spław drzewa po Niemnie.

Na podstawie porozumienia miejscowych władz polsko-litewskich na szeregu odcinków, graniczących z Niemnem rozpoczęto spław drze-

wa. W przeciągu ostatnich kilku dni przetransportowano po Niemnie z górą 70 tratw.

Wieści z kraju.

KRONIKA NOWO-WILEJSKA.

— Kurs Instruktorów P. W. i W. F. przy 85 p. p. W dniu 3-go maja b. r. został ukończony 6-cio tygodniowy kurs instruktorów p. w. i w. f. zorganizowany przy 85 pułku piechoty w Nowej-Wilejce. Na kursie było 23 uczestników, podoficerów rezerwy z okręgu 19 dywizji piechoty.

Zadaniem kursu było przygotowanie instruktorów do samodzielnego prowadzenia pracy p. w. i w. f. W związku z tem zakres i metoda pracy na kursie były tak ujęte, aby po uzupełnieniu braków w osobistym wykształceniu elewów wszczepić im gruntowne zasady organizowania pracy oraz instruktorowania. Z przedmiotów uwzględnionych na kursie specjalną uwagę zwrócono na wykształcenie bojowe, strzeleckie i wychowanie fizyczne.

Wyniki osiągnięte naogół dobre. Komisja egzaminacyjna zakwalifikowała z pośród 23 uczestników 18, jako instruktorów przygotowanych do samodzielnego prowadzenia pracy, oraz 5 jako pomocników instruktorów.

Po nabożeństwie i defiladzie odbyły się zawody w 3 kilometrowym biegu na przełaj i strzelaniu, w których elewi kursu wystąpili jako zawodnicy lub sędziowie.

I. B.

KRONIKA GRODZIENSKA.

— Zmiany personalne. Stanowisko inspektora samorządu gminnego, wakujące od dłuższego czasu objął p. Karol Grzybowski. P. Grzybowski rozpoczął pracę samorządową w Brzeżnach Łódzkich, a następnie od 1922 do chwili obecnej pracował w samorządzie na Wołyniu w Krzemieńcu, gdzie cieszył się zarówno uznaniem ówczesnego starosty krzemienieckiego p. Rokbakiewicza (obecnego starosty grodzieńskiego), jak sympatią miejscowej ludności.

Wytrawność p. Grzybowskiego daje gwarancję, że praca jego na naszym terenie da dobre rezultaty. (w. p.)

— 18-ta rocznica śmierci Elżby Orzeszkowej przypada na 18 maja r. b. Z tej racji Towarzystwo Przyjaciół im. E. Orzeszkowej organizuje w tym dniu uroczysty obchód z następującym programem.

17 maja o godz. 6 p. p. (18) składanie wieńców na mogile.

18 maja o godz. 10 rano nabożeństwo żałobne w kościele Farnym. Wieczorem w Teatrze Miejskim prelekcja Stanisława Kościakowskiego o Elżbie Orzeszkowej i „Harde dusze” w wykonaniu zespołu Teatru Miejskiego.

Jan Bułhak

ARTYSTA-FOTOGRAF.

Jagiellońska 8, telefon 968, przyjmuje od godz. 9—6. 1041

nierza”. Ceny bardzo przystępne. (w. p.)
— Teatr Miejski wystawia komedję Fijałkowskiego „Pan poseł”.

— Wycieczka do jezior. W niedzielę 13 maja r. b. wyruszyła wycieczka państwowego gimnazjum męskiego do jezior. W wycieczce bierze udział szersze grono osób z pośród elity grodzieńskiej.

Program wycieczki przewiduje: popisy gimnastyczne młodzieży szkolnej, wycieczkę łodzi na jeziorze, zabawę w lesie, propagandę książki polskiej.

— Bobry. W zatoce portu rzeczno na Niemnie w Grodnie osiedliły się bobry. Niezmiernie rzadkie te stworzenia czują się doskonale i są otoczone specjalną opieką. Ogółem jest ich 6 sztuk, dwa duże i cztery mniejsze. Zwierzęta są ogromnie ostrożne. Podejść je i widzieć można jedynie bardzo wcześnie t. zn. o świcie. (w. p.)

— Indura. Komendant posterunku p. p. w Indurze P. Adolf Rzewuski po przeprowadzeniu rewizji we wsi Kozły gm. indurkiej aresztował nieskądka też wsi Mikolaj Piotrowicz, jako organizatora obchodu komunistycznego w dniu święta robotniczego i maja r. b. Gromada mieszkańców wsi Kozły usiłowała odbić w drodze aresztowanego i policjantów zasypana gradem kamieni. Mimo to Piotrowicz został dostarczony do dyspozycji organów śledczych. (w. p.)

KRONIKA BARANOWICKA.

— W gnieździe rodzinnym Tad. Reytana. Dnia 21-go maja b. r. w kaplicy maj. Hroszówka w gminie łachowickiej pow. baranowickiego w gnieździe ojczystym Tadeusza Reytana, odbędzie się uroczystość odsłonięcia tablicy ku uczczeniu pamięci Wielkiego Patrioty ufundowanej przez Jego stryjecznych prawników.

KRONIKA ŚWIECIAŃSKA.

— Nowa straż ogniowa. Władze wojewódzkie zarejestrowały nowopowstałą w N.-Daugie-liszach, pow. świeciańskiego oddział ochotniczej straży ogniowej. Pożarem została zarejestrowana straż ogniowa w Konanach, pow. brastawskiego.

— Kursy oświaty pozaszkolnej w Świecianach. Staraniem władz szkolnych w dniu wczorajszym w Świecianach, zakończył się trzydniowy kurs oświaty pozaszkolnej dla nauczycieli szkół powszechnych z działu ogrodnictwa. Kurs ten prześluchało 50 osób. Odbiwał się on przy seminarjum nauczycielskim.

Ruch wydawniczy.

Nowa książka wicepremiera Bartia. Ukazał się w druku pierwszy tom pracy prof. Kazimierza Bartia p. t. „Perspektywa malarstwa” — jako XVI tom wydawnictwa „Nauka i Sztuka” Książnicy Atlas.

Książka wydana jest w wspaniałym kredowym papierze, obejmuje 312 stron tekstu i zawiera 397 rysunków.

Stosunek autora do sztuki charakteryzuje zdanie następujące: „Szeroko rozpowszechnione jest mniemanie, że dziedzina sztuki nie znosi przenikania się z nauką. Pogląd ten podzielany jest przez niewykształconych praktykujących plastyków, a także przez fotografów i t. zw. „młośników”, którzy patrzą na sztukę jedynie, jak na przedmiot lekkich, a przez to i miłych rozmów towarzyskich. Dla tej kategorii czytelników książka ta jest mało interesująca, a więc mało dostępna”.

KRONIKA.

Dziś: Jana Nep.
Jutro: Wniebowst. Pańskie.
Wschód słońca—g. 3 m. 17
Zachód „ „ g. 19 m. 14

METEOROLOGICZNA.

— Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 13 V. b. r. Ciśnienie średnie w milimetrach 756. Temperatura średnia +10° C. Opad w milimetrach. Wiatr przeważający zachodni. Pogodnie. Minimum na dobę +2° C. Maksimum +14 C.

Tendencja barometryczna — spadek ciśnienia.

KOSCIELNA

— Walny zjazd Związku Misijnego Kleru. Dnia 13 lipca b. r. w gmachu Seminarjum duchownego w Wilnie odbędzie się walny zjazd Związku Misijnego Kleru, na którym omawiane będą sprawy Misji wewnętrznych.

URZĘDOWA

— Powrót p. wojewody z Warszawy. Dnia 15 b. m. powrócił do Wilna i objął urządowanie pan wojewoda, który wyjechał do Warszawy w sprawach służbowych.

Niezapomnie od tego dnia 12 i 13 b. m. pan wojewoda przewodniczył w Warszawie na zjeździe prezydów byłych Związków Wojskowych Polaków w Rosji.

W poniedziałek dnia 14 b. m. prezes Rady Ministrów pan Marszałek Piłsudski przyjął pana wojewodę na audjencji, na której pan wojewoda wręczył portret Berka Joselewicza zgodnie z życzeniem prezydium Komitetu obchodu. Pan Marszałek w dłuższej rozmowie interesował się szeregiem spraw związanych z rozwojem gospodarstwa i kulturalnym województwa wileńskiego.

MIJSKA.

— Zatwierdzenie budżetu m. Wilna. W dniu 15 b. m. p. wojewoda wileński, po odbyciu końcowej narady w przedmiocie rozpatrzenia projektu preliminarza budżetowego m. Wilna na r. 1928/29 projekt wymieniony zatwierdził.

Budżet m. Wilna na rok 1928/29 został zbilansowany kwotą 10.965.083 zł. w porównaniu do kwoty — 8.547.779 zł., jaka została zbilansowany budżet m. Wilna na rok 1927/28.

Wyjazd wice-prezydenta Czyżę do Osmian. Na zaproszenie samorządu osmiańskiego w dniu dzisiejszym wice-prezydent Czyżę udaje się do Osmian, gdzie obejrzę wybudowaną tam hydroelektrownię.

SAMORZĄDOWA.

— Zatwierdzenie budżetu Sejmiku Święciańskiego. P. wojewoda wileński zatwierdził preliminarz budżetowy sejmiku pow. świeciańskiego na rok 1928/29 w wysokości — 664.679 zł. 56 gr.

WOJSKOWA

— Pobór. Dnia 16 b. m. komisja poborowa dokona przeglądu poborowych, zamieszkałych na terenie II i III komisariatów policyjnych, których nazwiska zaczyna się na literę K.

SANITARNA.

— Walka z antysanitarnym stanem domów noclegowych. Będąc przez komisję sanitarną domów noclegowych oraz hoteli trwa w dalszym ciągu. Dotychczas, wobec stwierdzenia antysanitarnego stanu, zamknięto kilka domów noclegowych. Również obecnie przeprowadzany jest przegląd zakładów fryzjerskich oraz piekarni.

Badania te bez przerwy trwać będą w przeciągu całego sezonu letniego.

Z POCZTY.

— Agencja w Darewo. Z dniem 1 maja b. r. została uruchomiona agencja pocztowa Darewo, w pow. baranowski.

— Zwińnięcie agencji pocztowej. Z dniem 25 b. m. zwińnięcie zostanie agencja pocztowa Smławy pow. brasławski. Okręg ten zostanie włączony do okręgu dorzeczeń w Turmontach.

Z UNIwersYTETU

— Promocje. W środę, dnia 16 b. m. o godzinie 1-ej popoł. w Auli Kolumbowej Uniwersytetu odbędą się promocje na doktora wszech nauk lekarskich następujących osób:

1) p. Abrama-Lejby Gurwicz 2) p. Dawida Łajzera Szulman. Wstęp wolny.

SPRAWY AKADEMICKIE.

— Z Koła Kownian. Zarząd Akademickiego Koła Kownian zawiadamia członków Koła, że dn. 17 b. m. odbędzie się herbata. Adres: Mickiewicza 37/17 (wejście z Ciasnej). Początek o g. 18. Imiennych zaproszeń nie wysyłamy.

— Bracia Mleczni! We czwartek, 17 b. m. odbędzie się wycieczka do Jęziora Siaty (8 km.). Wyruszymy z placu Orzeszkowej punktualnie o godz. 8 rano.

ZE ZWIĄZ. I STOWARZ.

— Nowe stowarzyszenie hodowli gołębi pocztowych. W ub. niedzielę odbyło się pierwsze organizacyjne zebranie nowopowstałego T-wa hodowli gołębi pocztowych p. t. „Oriol”. W wyniku przeprowadzonych wyborów władz T-wa do zarządu weszli: p. p. Jacewicz, Rodzewicz i Z. Plebańczyk. Zadaniem tego towarzystwa będzie m. inn. sprawa uruchomienia specjalnych gołębników. Gołębniki te organizowane będą na wzór wojskowej stacji hodowli gołębi pocztowych. Następne posiedzenie T-wa odbędzie się w przyszłą sobotę.

ZEBRANIA I ODCZYTY.

— Wileński Koło Związku Bibliotekarzy Polskich. Dnia 18 maja 1928 r. (piątek) o godz. 8 wiecz. odbędzie się w Uniwersyteckiej Bibliotece Publicznej 52 zebranie członków, na którym dr. Ad. Łysakowski zreferuje wyniki zgromadzenia delegatów kół w Warszawie oraz bieżące sprawy biblioteczne, m. l. wspólny wyjazd z Wilna do Łowowa na Zjazd Bibliotekarzy i Bibliofilów. Zarząd uprasza o przybycie wszystkich uczestników zjazdu, członków kół i gości.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— Cukierkacy grożą strajkiem. Pracownicy zakładów cukierniczych wysunęli żądanie podniesienia dotychczasowych ich zarobków. W ra-

znie nieuwzględnienia ich żądania uchwalili ogłosić strajk. Celem zlikwidowania tego zatargu w najbliższym czasie w Inspektoracie Pracy odbędzie się posiedzenie Komisji polubownej.

— Nowy strajk. W dniu wczorajszym ogłosili strajk robotnicy zatrudnieni w firmie budowlanej inż. Gumowski i Jesieniewicz, prowadzącej budowę domów przy ul. Rossa. Ogółem strajkują przeszło 30 osób. Strajk ten ogłoszono jako solidarność ze strajkującymi w Nowej-Wilejce murarzami.

— Likwidacja zatargów pomiędzy dozorcami a właścicielami domów. W dniu wczorajszym w Inspektoracie Pracy odbyło się kolejne posiedzenie Komisji polubownej, zwołane celem likwidacji zatargów powstałych pomiędzy dozorcami domowymi a właścicielami domów.

— Przedłużenie okresu pobierania zapomóg państwowych. Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej zgodziło się ostatnio przedłużyć dla bezrobotnych do dnia 1-go czerwca okres pobierania zapomóg państwowych z akcji doręcznej. Jak już podawaliśmy zapomogi te miały z dniem 15 b. m. ulec skasowaniu.

— Strajk robotników cegieł w Wilnie. Robotnicy 10 cegieł w Wilnie w liczbie około 200 osób, strajkują od 10 dni. Robotnicy za pośrednictwem Związku Robotników Budowlanych żądają od przedsiębiorców 50 proc. podwyżki, że zeszłorocznego cennika na pracę. Wobec tego, że przedsiębiorcy nie zgodzili się na odbycie wspólnej konferencji ze związkami w celu zlikwidowania konfliktu, sprawa oparła się o Inspektorat Pracy 63 Obwodu i na dzień 19 b. m. została wyznaczona w Inspektoracie Pracy przy ul. Ostrobramskiej 19 konferencja przedsiębiorców z robotnikami celem zlikwidowania strajku.

— Podwyżka zarobków garbarzy w Wilnie. Jak się dowiadujemy garbarze wileńscy otrzymali w drodze polubownego porozumienia z przedsiębiorcami 15 proc. podwyżkę dotychczasowych zarobków.

ARTYSTYCZNA.

— Otwarcie VI dorocznej wystawy Wileńskiego T-wa Artystów Plastyków. Jutro o godzinie 13 nastąpi uroczyste otwarcie VI Dorocznej Wystawy Obrazów i Rzeźb Wileńskiego T-wa Artystów Plastyków, w której biorą udział członkowie T-wa: Kazimiera Adamska-Rouba, Wacław Dawidowski, Piotr Hermanowicz, Jerzy Hoppen, Rafał Jachimowicz, Bronisław Jamont, Edward Karmieł, Marjan Kulesza, Kazimierz Kwiatkowski, Adam Miedzybłocki, Tymon Niesiołowski, Michał Rouba, Marjan Stonecki, Ludomir Słendziński, Leona Szczepanowiczowa. Poza tym swój udział na wystawie zgłosili artyści-malarze niezrzeszeni: Hawrylikiewicz Jan, Menes-Kuczyńska, Piekiewicz Mikołaj, Szembreg Czesław, Szolte Lidja, Waluk Kazimierz, Wróblewska Krystyna.

— Ostatnie dni wystawy warszawskich artystów-malarzy. Już tylko kilka dni otwarta będzie goszcząca w sali Stow. Techników Polskich przy ul. Wileńskiej 33 wystawa obrazów warszawskich artystów-malarzy, zawierająca zbiór obrazów prac znanego portrecisty Józefa Kłoda, większą kolekcję przepięknych martwych natur i krajobrazów Felicja Czajkowskiej, szereg nastrojowych krajobrazów Stefana Domaradzkiego, rzeźbiarskie kompozycje ideowe młodego rzeźbiarza P. Łaska oraz białki artystek warszawskich. Wystawa ta, która urządzona jest z wytwornym smakiem estetycznym, zdołała też wzburzyć wśród szerszych kół publiczności wileńskiej

żywe zainteresowanie, więc ostatnie dni jej trwania będą też niewątpliwie wykorzystane przez tę część publiczności, która jeszcze nie zdążyła jej zwiedzić.

— Szkoła filmowa. Dnia 10-maja w lokalu gimnazjum humanistycznego C. Kluczewej (ul. Biskupia Nr. 12) rozpoczęły się wykłady w Szkole filmowej Związku Artystów Sztuki Kineamatograficznej w Wilnie. Sekretariat Szkoły czynny od godz. 5-tej min. 30 po poł. do 9-iej wieczorem.

LITERACKA.

— XLIII środa literacka odbędzie się 16 b. m. o 8-mej wieczorem nie w zwykłym lokalu, lecz wyjątkowo w Ognisku Akademickim, ul. Wielka Nr. 24. Gośćmi będą na niej poeci Z. Kleszczyński, kompozytor Piotr Maszyński oraz członkowie zaproszonego do Wilna Akademickiego Koła Muzycznego z Warszawy. Związek Literatów oraz Akademicki Komitet Przyjęcia zapraszają na tę środę, prócz swych członków, stałych i sympatyków Śród literackich oraz gości. Siroje wizytowe.

Z POGRANICZA.

— Wysłędzenie. Onegaj na cddankach N-Troki i Rykonty władze litewskie pod zarzutem działalności antypaństwowej wysiedliły na terytorium polskie 3 rodziny w ogólnej liczbie 22 osób.

— Ucieczka przemysłowców. Onegaj w rejonie Wieżajni placówka K. O. P-u ujęła dwóch za wodowych przemysłowców, którzy usiłowali pod osłoną nocy przemieszczać z Litwy do Polski większy transport spirytusu i wina.

RÓŻNE.

— Władze badają przyczynę ostatnich pożarów. Według zakończonych onegdaj prac urzędu wojewódzkiego, mających na celu ustalenie przyczyn ostatnich pożarów, jakie tak często zdarzały się na terenie województwa wileńskiego, stwierdzono, iż większa część pożarów powstała z winy samych pogorzelców, którzy wbrew odnośnym przepisom przeciwpożarowym, zbyt nieostrożnie obchodzili się z ogniem. O żadnej akcji sabotażowej lub dywersyjnej nie może być mowy. Według danych statystycznych w terminie od 1 kwietnia do 10 b. m. na terenie województwa miało miejsce 68 pożarów.

Teatr i muzyka.

— Teatr Polski sala „Lutnia”. Dziś i jutro ostatnie dwa razy święta komedia L. Hirszfelda i P. Franka „Mamusia”, na której publiczność bawi się wybornie.

— Teatr Rewja. „Złoty Róg” ul. Dąbrowskiego 5. Dziś wielka Rewja p. t. „Salata Majowa” w 16 obrazach z udziałem ulubieńców Wilna A. Cieleskiej, M. Dobrowolskiego, Duet Ney M. Szczepańskiej, J. Bohdanowskiej, J. Śródkowskiego, Inny Helen i Zdejk-Girls.

Początek o godz. 9 wieczorem.

— „Złoty Róg”. We czwartek dnia 17 maja b. r. o godz. 12 i pół w sali Miejskiej odegrana będzie pełna czarna i fantazyjna sztuka sceniczna w 6-ciu odsłonach Szeleg-Popławskiej p. t. „Złoty Róg” uroczona tańcem, śpiewem i muzyką. Na drugą część programu złożony jest koncert-śpiew p. Inki Zwirzynówny, akompaniament p. Zofii Lubowiczówny. Dochód przeznaczony jest na niezamówne uczenie szkoły zawodowej im. św. Józefa w Wilnie. Bilety w cenie od 50 gr. do 2 zł. na par-

ter i 30 gr. na balkon są do nabycia w księgarni św. Wojciecha a w dniu przedstawienia przy wejściu na salę od godz. 10-iej rano.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ.

Fala 435 mtr.
SRODA 16 maja.
16.00—16.15. Chwilka litewska. 16.15—16.30. Komunikat Zw. Rewizyjnego Polskich Spółd. Rolniczych. 16.30—16.55. Audycja dla dzieci „Pierwsza wycieczka wilczków” wygl. St. Brzostowski. 16.55—17.20. Autorecytacje poetyckie Zdzisław. Kleszczyńskiego. 17.20—17.45. Kwadrans Akademicki. 17.45—18.10. „S. p. Henryk Melcer” odczyt w związku z wieczornym koncertem transmitowanym z Warszawy wygłosi Stanisław Węśławski. 18.15—19.00. Koncert popołudniowy w wykonaniu Koła Muzycznego w Wilnie Akademickiego. 19.00—19.25. Głoszka radiowa. 19.25—19.30. Sygnał czasu i rozmaitości. 19.35—20.00. Pogadanka radiotechniczna. 22.00—20.25. Transmisja z Warszawy. „Wśród książek” przegląd najnowszych wydawnictw odczyt prof. Henryk Mosicki. 20.30—22.00. Transmisja z Warszawy. Koncert poświęcony twórczości „Henryka Melcera. 22.05. Komunikat P. A. T. 23.00—24.00. Radiokabaret, w wykonaniu artystów teatru „Złoty Róg”.

Wielkie słuchowisko z Wilna.

„Pogrzeb Klejstuta”. W czwartek 17 maja od godz. 17 m. 45 do 18 m. 35 Wilno nadawać będzie na całą Polskę pierwsze swoje oryginalne słuchowisko, dla radia napisane p. t. „Pogrzeb Klejstuta”. Autorem jest Witold Hulewicz, muzyk na orkiestrę i chórzystkompozycję Tadeusz Szczęśliwski. Audycja ta, nietypowa tematem i wykonaniem, ale i osobami twórców związana jest z Wilnem. Godzi się w kilku słowach charakterystycznie jej elementy oraz zamierzona formę realizacji. Treścią utworu jest ściśle według starych podań litewskich odtworzony rytuał pogrzebu wielkiego księcia litewskiego. Pochód z Krewa do Wilna ze zwłokami Klejstuta, bogato przybrani i niesionymi na wysokim tronie w otoczeniu konnych młodzieńców, odpędzających złe duchy, płaczących żałobników, wędrowników, wędrowników i kłanów oraz tłumy — otwiera ten imponujący w swej formie spektakl.

Na zbiegu stają córka i Słaby Starzec, którzy dialog odzwierciedlają dzieje się wypadki i stanowią o ideowej audycji, dzięki czemu zbędne są głosy informacyjne spekerów. W toku obrzędów pogrzebowych zjawia się przed trupem syn Klejstuta, Witold, później synowie zmarłego, Jagiełło, — i w tej to osobie zarysowuje się konflikt „starej” i „nowej” Litwy.

Ceremoniał kończy się spaleniem księcia na stosie, wraz z jego koniem, ptactwem myśliwskim i bogatymi darami.

Obfita ilustracja muzyczna opiera się na autentycznej gamie starych pieśni litewskich. Zespół instrumentalny składa się z 14 drewnianych i blaszanych instrumentów dętych z dodaniem perkusji. Chór składa się z kilkunastu solistów i solistów Wil. Tow. Operowego. Wykonawcami tekstu mówionego są artyści obu teatrów wileńskich, Akademickiego Koła Dramatycznego i inn.

W jakim stopniu powiedzie się ta pierwsza na wielką skalę próba słuchowska radia wileńskiego, osądzą sami słuchacze, których stacja wileńska prosi o nadsyłanie na ten temat listów.

Na wileńskim bruku.

— Pożary w Wilnie. W domu Nr. 30, przy ul. Mickiewicza wybuchł pożar wskutek wadliwej konstrukcji komina w piekarni Urwanowa. Przybyła straż ogniowa ogień stłumiła. Straty nieznaczące.

— Wybuchł pożar przy ul. Zawalnej 15, w składziku należącego do bratwa Sorokowa Efrima, w którym to składziku znajdowały się naczynia i sprzęty domowe. Straty nieznaczące. Pożar stłumiła przybyła straż ogniowa.

Dziś ostatni dzień walk i uroczyste rozdanie nagród.

W dniu dzisiejszym, t. j. w środę rozegra się przed widownią cyrku „Colosseum” epicki międzynarodowy turniej walk zapasniczych w którym brało udział 16 wybitnych sił atletycznych, uwiecznionych laurem zwycięstwa na międzynarodowych zawodach.

Należy podkreślić, że w tak wybitnym ześpolu na naczelnym miejscu wysunęli się: „Maska”, Poschof, Pinecki, Bryła i Szelek, zawsze niezmiernie wytwórny w najgorętszych momentach walki.

Bryła po uszkodzeniu sobie ręki w walce z Poschofem i powtarzanie zwycięstw w walce z „Maską” — zrezygnował z końcowych rozgrywek. Główni sędziowie należą jeszcze do tego, że na skutek zażalenia Poschofa, komisja kwalifikacyjna Związku A. Z. polciła sędziom wileńskim turnieju zanulować zwycięstwo Szeleka nad Poschofem, jako uzyskane w sposób nieprzepisowy.

Po walkach i natychmiast, sędziowie wręczą zwycięzcom turnieju nagrody pieniężne, w sposób następujący: 1-sza — 4.000 zł., 2-ga 3.000 zł., 3-cia 2.000 zł. i 4-ta 1.000 zł.

SPORT.

Wyniki zawodów „Cyklistów”.

W zawodach kolarskich, które odbyły się w dniu 13-V b. r. na boisku sportowym 6 p. p. Leg. na Antokolu osiągnięto następujące wyniki.

I. Bieg otwarcia: 5 okrążeń toru: 1) Kalinowski 3:21, 2) Macinkiewicz.

II. Bieg seniorów: 5 okrążeń toru: 1) Moroz 3:31.

III. Bieg juniorów: 5 okrążeń toru: 1) Antogiewicz 3:35, 2) Ingiewicz.

IV. Bieg główny: 50 okrążeń toru: 1) Kalinowski 26:30, 2) Bender, 3) Rybak.

V. Bieg niestowarzyszonych: 5 okrążeń toru: 1) Serdinkow 3:33.

VI. Bieg austrijski: 1) Kalinowski, 2) Bender.

VII. Bieg pocieszenia: 2 okrążeń toru, 1) Kaczynski.

Sensacje piłkarskie.

W ostatnich zawodach o mistrzostwo ligi Wisła krakowska uległa Warszawiance 2:1.

Reprezentacja Łwowa pokonała reprezentację Czerniowiec 5:3.

Stan mistrzostw klasy A. Wil. O. Z. P. N.

Obecnie prowadzi w mistrzostwie Makabi 6 punktami przed 1 p. p. Leg. (5 pktów). Pogonia (4 pkt), Ogniskiem (3 pkt), A. Z. Szm (2 pkt) i Z. A. K. Szm (0 punktów).

Najbliższa sobota i niedziela przyniesie zapewne nowe przesunięcia.

Kino-Teatr
„HEBLOS”
ul. Wileńska 38.

DZIŚ! Najbardziej atrakcyjny program! Film o niebywał. napięciu sensac.
Zakazana dzelnica Algieru, wstrząsający dramat z życia awan-
turników i handlarzy żywym towar-
rem, odsłaniający tajemnice domów rozpusty. Wspaniały międzynarodowy turniej wybitn.
sił aktor-
skich: **Marja Jakobini, Kamilla HORN, Warwick WARD, Lidja POTIECHINA.** 1570
Seansy o godz. 4, 6, 8 i 10.15.

KINO
„Polonja”
Mickiewicza 22.

Dziś! Największa sensacja sezonu, którą podziwiać będzie całe Wilno
„Orient - Express” (W PŁOMIENIU ŻYCIA). W rolach głów-
nych: światowa piękność LIL DAGOWER
i jako zawiadowca stacji znany HEINRICH GEORGE. Obraz ten rysuje nam sensa-
cyjne przygody damy towarzyszywa w podróży Orient-Expressem, która dla urozmaice-
nia zwiedza cały świat. Początek 1-go seansu o godz. 7 m. 30. 1571

KINO
„PICCADILLY”
UL. WIELKA 42.

Dziś nieodwołalnie ostatni dzień! Tylko dla dorosłych. Wielki film erot.-salon. p.t.
Romans w ślepingu... Wielki dramat towarzyski w 12 akt.
Główne role kreuje zespół najw. arty-
stów: Marcela Albani, Mady Chrystans, Bruno Kastner i Wiktor Jansen. Kabarety! Va-
rjetel! Nocne dancingi! Wspaniały dramat wystawowy z nocnego życia współcz. młodzieży.
Nadprogram: komedia w 4 akt. Początek o 4, w święta o 1. Ceny nie podwyższone. 1572

Kino
„Piccadilly”
Wielka 42.

Anons! Od czwartku 17 bm. wielka premiera! Atrakcja sezonu 28 r. Poraz pierwszy
w Wilnie! Tylko dla osób o mocnych nerwach! Wstrząsający dramat w 12 w.
akt. **Wieżleń z Czarnej wyspy (PROCES DREYFUSA)**
W roli gł. znakomita tragiczka Paulina Frederick. Rewelacja filmowa! Niezwykłe napię-
cie! Niesamowitość. Zwiększona orkiestra z udział. Jazz-Banda. Arcydzieło, które wzburzyło po-
dziw całego świata. Nadprogram: ARCYWESOŁA KOMEDIA w 4 akt.

KINO
„EDEN”
ul. Wielka 36.

Dziś od 3-iej do 9 w.
seanse
kinematograficzne. 1573
O g. 9-iej nieodwołalnie ostatni gościnny występ rosyjskiego teatru
„Tard”. Odegrany zostanie znany dramat z repert. Moskiewskiego
Teatru Arty-
stycznego p. t. **Wiosenne skrzypce**
Surguczo w 5 akt., z udziałem całego zespołu.
Reż. J. POPLAWSKI.

Miejski Kinematograf
Kulturalno-Oświatowy
SALA MIEJSKA
(ul. Ostrobramska 5)

Od dn. 16 do 20 maja r. b. włącznie będą wyświetlane filmy:
Mocarz świata (Promienie prof. Tollensa). Sensacyjny dramat
w 10 akt. W rolach gł.: Paul Wegener, Hanne Reinwald i Nien Sön Ling. Nadprogram: „Obchód uroczystości 11 listopada i 3 maja”
w 1 akcie i „Od rodzinnych wylot.. wybaw nas Panie!” kom. w 2 akt. Orkiestra pod
dyr. p. W. Szczepańskiego. Kasa czynna od g. 5.30, w niedziele od 3.30. Początek o g.
6. w niedz. o 4. Nast. program: Wyprawa myśliwska do Abisynji i Tajemnice głębin morskich.

Kino Kolejowe
„Ognisko”
(obok dworca
kolejowego).

Dziś wielki pod-
wójny program!!
Na wrócenie skazańca wspaniały dramat sen-
sacyjny w 8 akt. 1528
Pirat z miłości komedia pełna werwy i humoru w 7 akt. W rol głów.:
VIOLA DANA, KLAUDJA BROWN i VAN LOAN.

Uwagze letników!
Wileński **„KRESOWJA”**,
Wilno, Hetmańska 1, tel. 722.
przyjmuje na przechowanie
futra, kosztowności i wszelkiego rodzaju rucho-
mości na dogodnych warunkach 1574

Laboratorium 1320
Dr. E. Abramowicz i B. Kenigsberg
ANALIZY krwi, moczu, płwocin i t. d.
ul. Mickiewicza 4 — Wilno — ul. Szopena 8.
Ogłaszajcie się w „Kurjerze Wileńskim”.

Obwieszczenie

Prezesa Wileńskiej Izby Skarbowej.
Na mocy rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z dnia
9-go stycznia r. b.
o obowiązującym zakazie plantowania
tytoniu,

dozwolone jest przy urządzaniu ogrodów i kwietników obwie-
nianie, w celu przyozdobienia kłombów, niektórymi odmianami
tej rośliny, a mianowicie: Nicotiana affinis vel alata, Nicotiana
Sanderana vel Sanderana purpurea i reszta tudzież Nicotiana
colossea (Nicotiana albo Lehmannia tomentosa).

Osoby korzystające z tego zezwolenia, obowiązane są
jednak, meldować o tem właściwemu inspektorowi akcyzowe-
mu, niezależnie od ilości wysianego nasienia, pod rygorem
grzywny od 10 do 300 zł., przewidzianej w art. 62 Ustawy
Karno-Skarbowej.

Wilno, dn. 14 maja 1928 r.

1569/373/VI Prezes J. Malceki.

Obwieszczenie przetargu.

Dyrekcja Kolei Państwowych w Wilnie ogłasza przetarg
publiczny na dzień 5 czerwca 1928 roku na dostawę 60.0 m.
mtr.³ tuczniwa o średnicy od 4 do 10 cm. z warunkami gatunkowymi
kamienia polnego lub łamanego zgodnie z warunkami technicz-
nymi Dyrekcji.

Oferty z podaniem ceny za 1 mtr.³ loco toru formalny te-
rorytorium D. K. P. w Wilnie z dołączonym dowodem o wpła-
ceniu wadium w wysokości 3/4 czerowanej wartości kamienia
należy kierować do godz. 12-iej dnia 5 czerwca 1928 roku do
Prezydium Dyrekcji Kolei Państwowych w Wilnie, ul. Słowac-
kiego 2 z napisem „Oferta na dostawę tuczniwa na przetarg
w dniu 5 czerwca 1928 roku”.

Blizszych informacji w powyższej sprawie udzieli Wy-
dział Zasobów D. K. P. w Wilnie, III piętro, pokój Nr. 40 co-
dzienne od godz. 11 do 13-iej.

1568/372/VI Dyrekcja K. P. w Wilnie.

Potrzebny jest na kilka dni
agent do ogłoszeń
do wydawnictwa urzędowego.

Wielka 14, m. 7, od 10 do 12-iej przed południem. 1575

TWO
wydawnicze
„POGOŃ”
Sp. z o. o.

DRUKARNIA „PAX”
UL. ŚW. IGNACEGO 5, WILNO
Telefon Nr. 8-93.

WYKONUJE WSZELKIE ROBOTY
DRUKARSKIE I INTROLIGATORSKIE
SZYBKO I DOKŁADNIE.

Czy zapisałeś się na członka
L. O. P. P.?

MEBLE
najtaniej nabyt
można W D. R.
N. Sikorski i S-ka
ul. Zawalna 30.
1218

ZGUBIONA

książkę wojskową, wyd. przez
P. K. U. Wilno na imię Izabela
Zama, zamieszkałego przy ul.
Metropolitanej 3, uniważnia
s. g. 1567

Zgubione dokumenty:

książkę wojskową, wydana
przez P. K. U. Święciany i
zaświadczanie wojsk. na im.
Adolfa Crapanisa, unie-
ważnia się 1565

ZAGINIONY

dokument koncesji
tytoniowej

Owsieja Zablockiego (zam. Wi-
leńska 17, m. 9), uniważnia
się. 1567

KAPITAŁY

z najpewniejszą gwarancją
zwrotu lokujemy na dobre
oprocentowanie
Wileńskie Biuro
Komisowo-Handlowe
Mickiewicza 21. tel. 152.

1533-1

Akuszerka

Maria Brzezina

przyjmuje od 9 rano do 7 w.

ul. A. Mickiewicza 30 m. 4.

W. Zar. Nr. 3093 1491

Dr. Kenigsberg

CHOROBY WENERYCZ-
NE I SKÓRNE. Przyjmuje
9—12 i 4—8.

Mickiewicza 4. Tel. 1090.

W. Z. P. 39 1490

Dr. Kenigsberg

CHOROBY WENERYCZ-
NE I SKÓRNE. Przyjmuje
9—12 i 4—8.

Mickiewicza 4. Tel. 1090.

W. Z. P. 39 1490

Dr. Kenigsberg

CHOROBY WENERYCZ-
NE I SKÓRNE. Przyjmuje
9—12 i 4—8.

Mickiewicza 4. Tel. 1090.

W. Z. P. 39 1490

Dr. Kenigsberg

CHOROBY WENERYCZ-